

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 17

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 7. mai 1949

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárid

23 Árg.

Stórerpni...

Oddagreinirnar í Føroyatíð-
indi, sum altíð eru skrivaðar á
donskum máli, blása frá sær
ein sjálvlókskap og eina »ein-
astu vitan«, sum er eitt satt
eyðkenni.

Tað er luftin frá einari forn-
ari einavaldstíð, sum greinskriv-
arin sveimar í. Ein »faðirligur
yvirberandi« dómur av hesum
tiltíkna men nú fúnaða »vi alene
vide« mentalitetinum. — Ikki
at tala um, at tað er at móta
einum mótstöðumanni sum ein-
um lika manni, hvørs mein-
ingar, um ein ikki er samdur
við tær, tó skulu vera virðar
og loftaðar við blonkum vápn-
um. —

Nei, menn við øðrum hugs-
anum eru bert býttlingar, óvit-
ingar, merktir av »Pogeskolen
Atmosfære«. Hvussu skulu teir
geva seg at skifta orð við menn,
sum hava mótt »Tilværelsens
brutale Kendsgerninger«! — Ja,
tað kann vera stuttligt at finna
fólk, sum seta seg so *lægt* í egn-
um umdómi! —

Sosialistarnir fáa ákoyringar-
nar. Teir eru spillan hjá Fø-
royatíðindi. Teir eru býttir, og
teir eru óvitasliga »uansvarlige«. Teir renna við fríum vilja alt
samfelagið út av. Soleiðis eru
teir føroysku Sosialistarnir og
soleiðis eru teir ensku Socialist-
arnir, hóast nú hesa ferðina
verða teir so óført róstir! — Ja,
tað er stuttligt og fruktbart at
skifta orð um politisk og sam-
felagsviðurskipti, men skal tað,
ið menn siga og skriva, verða
snarað og vent, so tað ikki kenst
aftur, og skal mótstöðumaðurin
verða gjørdur til ein ábyrgdar-
leysan óvita, so missir eitt orða-
skifti alt sakligt virði.

Sjálvsagt skilja øll hugsandi
menniskju, at hvørki Føroya
Sosial Demokratur ella nakar
Sosialistur við skili í Føroyum
nakrantíð hava flutt tað fram,
at útreiðslur hava einki at týða,
og at allar vinnur eru virðis-
skapandi og skulu styðjast. So-
sialistar skulu ikki bera skul-
dina fyri ring skipakeyp. Teir
mæltu til, sum hövudsmálið í
sosialistiskum politikki er, at
landið tók um hendi og kon-
trolleraði øll skipakeypini. Land-

ið gjørdi avtalur við skipasmið-
urnar og sendi sakkónar menn
at eftirbyggja skipunum. Men
tað vildu borgarligu flokkarnir
ikki hoyra talan um. Væl kann
vera, at trolarar hava ikki borið
seg, men hvi sigur ikki visdóm-
urin í Føroyatíðindi, um tað er
gjørt nakað fyri at teir skulu
bera seg, ella hvi verða ikki
uppskot sett fram, ið hjálpa
kunna trolvinnuni? Skiparar og
manning hava fingið stóran
pening av trolara, um hann
ikki hevur havt yvirskot, og
hesin peningur hevur borið skatt
til landið. Samtíðis hava bank-
ar, trygging, umvæling o.a. drig-
ið pening úr hesum »lands-
kleppinum«. (Sjá Sjóvinnu-
bankan, sum býtti út 20 prosent
til aktionerar sínar).

Menn, sum eru fúsir at tosa
um statsstøðul og sosialistiska
neyðarhjálp, skuldu minst til,
at føroyskt vinnuliv í mong ár
varð styðjað av tí almenna. Tað
mundi næstan ikki vera útgerð-
armaður í Føroyum, sum orkaði
at reida út skip síni sjálvur.
Hvussu hevði verið vordíð, um
hetta varð noktað og fiskiflotin
slapp at sigla sín egna sjógv og
klára seg sjálvur?

Og hvussu hevði verið, um
menn fingi loyvi við kriggs-
byrjan at sett síni skip, sum
ætlanin var hjá fleiri? Ringt er
at hava eitt gamalt og ómoder-
nað vinnutól, men betri er tað
enn einki, og einki land tveitir

Vesturtýskland og Berlin

Samráðingar fara enn fram
millum Russar og Vestanmenn
um Berlinspurningin. Tað sýn-
ist, sum Russar eru sinnadur at
opna fyri Berlin, men treytin
er, at samráðingar millum utt-
anríksmálaráðharrarnar um all-
an hin týska spurningin skulu
verða líknir upp aftur av nýggj-
um. Russar hava ikki hug at
fáa Vesturtýskland til eitt ríkið
fyri seg sjálvt. Ensk blóð hava
litið álit til russiskan samar-
beiðisvilja. Tey mæla til, at
Vestanlond skulu ikki vera góð-
trúgvín men fara fram við varni.

frá sær tey vinnutól, tað hevur,
fyrrenn tað hevur fingið nýggj
istadín, ella vælt um tey gomlu.

Menninir kring Føroyatíðindi
skuldu ikki háða við »Pogeskole«. Hvønn skúla (lívsins?) hava
teir gingið á? Vita teir ikki at
menninir, sum stjórna londum
kunna ikki rósa sær av stórum
skúlum. Og Føroyar. — Eru tað
ikki menn úr hinum føroyska
barnaskúlanum, sum sýnt hava
áraði, hava byrjað á berum

botni og standa nú sum odda-
menn í føroyskum vinnulivi!

Javnaðarflokkurin í Føroyum
og Føroya Sosial Demokratur
hava fært ein uppbyggjandi,
konstruktivan politikk, ein vinnu-
politikk, sum skal vera til gagn
fyri alt landið. Tað kann ikki
vera sagt um hesa greinina av
tí gamla Sambandinum, sum so
ofta kemur til orða í Føroya-
tíðindi.

Dugir føroyskur ungdómur

hvørki føroyskt ella danskt?

14. september segði, at hann var
eigasøner í føroyskum, og Dimmalæt-
ting sigur, at hann skilur hvørki danskt
ella norskt.

14. september, minnst vit,
bar tað út, at føroysku skip-
aranæmingar og maskinnæ-
ingar vóru so eigasørir at duga
føroyskt mál, og nú flytur
Dimmalætting tey tíðindi út (á
fremstu síðu), at føroyskur ung-
dómur kann ikki lurta eftir
radio; hann skilur hvørki danskt
ella norskt. »Faðir« stendur
undir, og eins og hjá 14. septbr.
er greinin ætlað sum eitt álöp á
skúlan, men øll fata, at bæði
blóðini við sínum skuldsetingum
stórliga skemma føroyskan
ungdóm!

Sjálvandi er tað ikki eftir-
farandi, sum Dimmalætting
skrivar; men blaðið er størsta
blað í Føroyum og kemur víða,
so slíkar vanvirðisligar álöps-
greinir gera ikki gagn. — Ein
skuldi trúð, at hetta var deytt
og grívið, at føroyskur ungdóm-
ur ikki fekk danskundirvísing í
skúlanum. Tað var fyrr, hetta
var sagt, og tað var ætlað sum
mótstígg móti føroyska málinum.
Og nú vaknar tað aftur.

Allir menn tosa um, at fœ-
royskt mál kann ikki liva. Tað
eigur fáar og ongar bókmentir,
og ungdómurin lesur bert danskt.
Men hesin »faðir« man ikki unna
tí nógv gott. Tey siga mær, at
ein føroysk læribók er í skúla-
num, so tað kann ikki gera
tey fremmand fyrri útlendskum
máli. Nýta ikki eisini flestu
skúlar danska lærubók?

»Faðir« biður geva leyst og
sleppa okkum av bandi. Ja, tað
kann vera væl vordíð, at fáa
tað útlenska inn á okkum,

men so skuldi verið ansað eftir,
at tað ikki var tað ringasta,
sum oyðileggur ungdómin. —
Danmark hevur okkurt gott at
bjóða, góður lestur bæði reli-
giøs og verðsligur. Men eg
dugi lítið at siggja av tí góða.
Tað eru tey »kulørtti heftini«,
og »Tempo«, »Ugerevye« o.s.
frv., sum ungdómurin fær fatur
á. Og tær religiøsu bókurnar.
— Ja, eg havi sæð danskar
kirkjumenn siga, at ógvuliga
tunnar eru tær, hval innihald-
inum viðvíkur.

Nei, lat ungdóm okkara byggja
á góðan, gamlan føroyskan botn,
tá er hann væl farin. Og vera
ansin við tí, sum kemuruttan
ifrá. Tann ávirkanin byggir hann
ikki upp hvørki kristiligt ella
moralskt.

Eisini ein faðir.

Komu til sættis

Trætumáluni í sáttmálanum
millum arbeidarar og arbeidis-
gevarar vóru javnað hesa ferð,
og eingin arbeidisófriður varð
burtur úr.

Tað, ið arbeidsmannafeløgini
vunnu burtur úr samráðing-
unum, var, at javngrundlön
kom um alt landið.

Tað má sigast at vera óskilj-
andi, at menn í øll hesi ár
hava latið hetta ganga um seg
at arbeida fyrri nógv lægri grund-
lön enn nakra aðrastaðni í
landinum.

Annar bati var, at yvirtidar-
samsýningin gekk eitt sindur
upp. Størst uppgonga var heilig-
dagslönin.

Hesi uppskot um hækkan av
yvirtíðarlön og heiligidagslön
var mest ætlað at vera ein roynd